

Gorredijk Dwersfeart 23

QuickScan

JM ecologie, 2020

QuickScan Gorredijk, Dwersfeart 23

Ecologische beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming

Rapportnummer

R20.104

Status

1.0 (definitief)

Datum

14-09-2020

Opdrachtgever

■■■■■■■■■■
■■■■■■■■■■
■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■

Auteur

Remco Ploeg

Controle

Henri Zomer

Voorpagina

Huidige te slopen woning

Te citeren als

Ploeg, R., 2020. QuickScan Gorredijk, Dwersfeart 23; Ecologische beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming. JMe-rapport R20.104 JM ecologie, Gorredijk.

JM ecologie

Wetterwille 9
8401 GB Gorredijk

Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Globale ligging	2
1.3	Structuur natuurwetgeving in Nederland	3
1.4	Scope van de QuickScan	5
1.5	Werkwijze	5
2	Beschrijving locatie en ingreep	6
2.1	Locatie	6
2.2	Ingreep	7
3	Resultaten veldbezoek en bureaustudie (soortenbescherming)	8
3.1	Vogels	8
3.2	Vleermuizen	9
3.3	Overige zoogdieren	10
3.4	Overige fauna	10
3.5	Vaatplanten	10
3.6	Invasieve exoten	10
4	Effecten en gevolgen	11
4.1	Overzicht beschermde soorten	11
4.2	Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna	11
5	Mitigerende maatregelen	13
5.1	Huismus	13
5.2	Kerkuil	13
5.3	Algemene broedvogels	13
5.4	Vleermuizen	14
5.5	Invasieve exoten	14
6	Conclusie	15
	Geraadpleegde bronnen	16

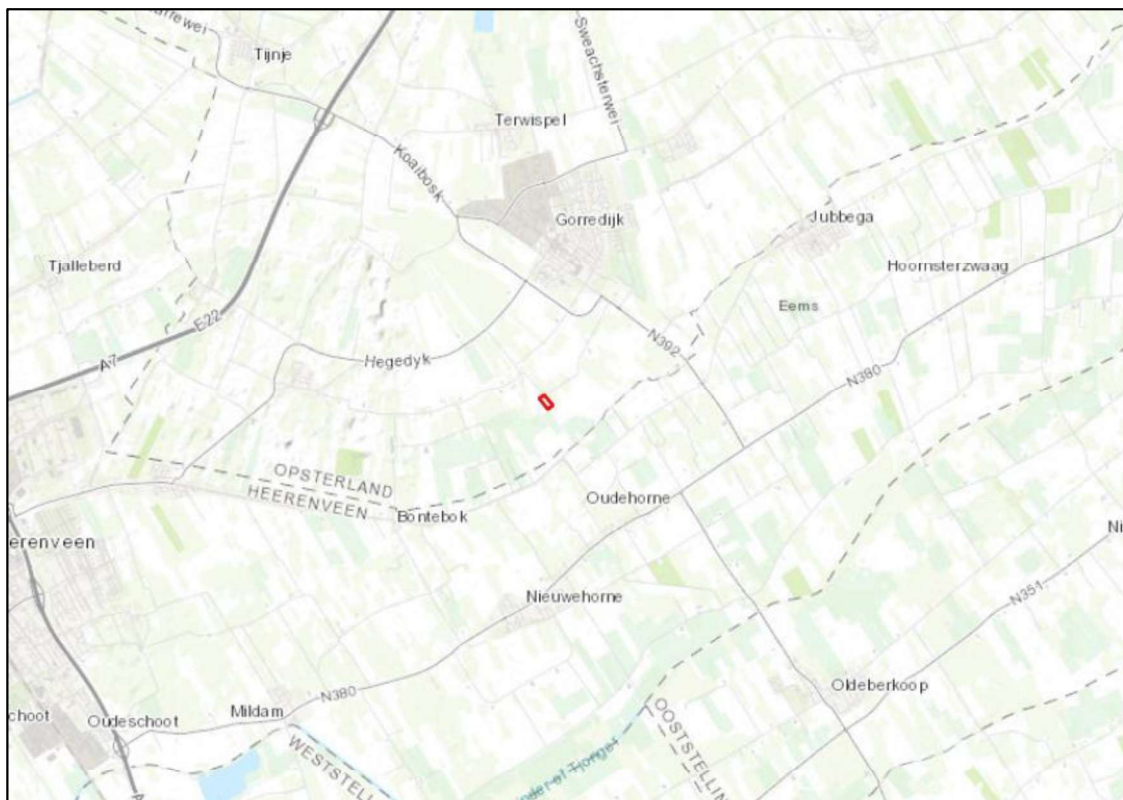
1 Inleiding

1.1 Aanleiding

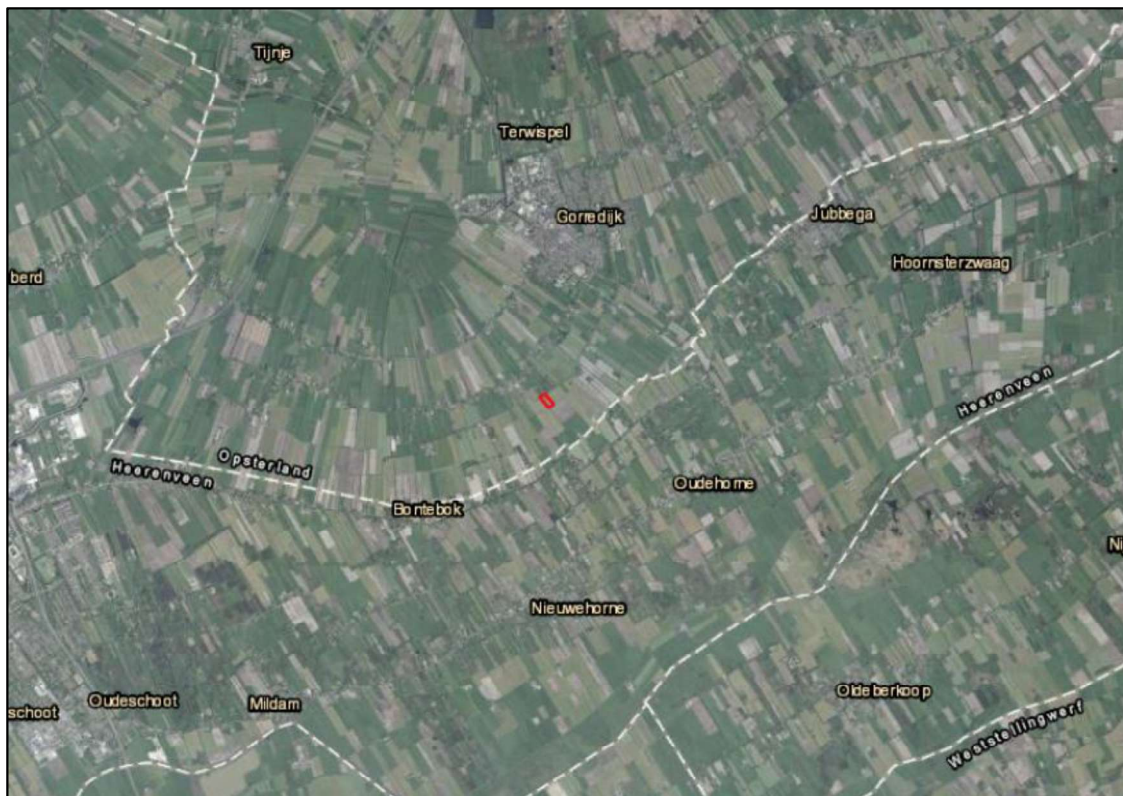
De opdrachtgever, Freerk Abma, is voornemens de bestaande bebouwing aan de Dwersfeart 23 te Gorredijk, gemeente Opsterland, Provinsje Fryslân te amoveren om ruimte te maken voor twee nieuwe woningen. De opdrachtgever heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie gevraagd een QuickScan uit te voeren op de geplande ingreep om te onderzoeken of deze aanpassing effect heeft op beschermde soorten of verblijfplaatsen in het kader van de Wet natuurbescherming.

1.2 Globale ligging

Het plangebied is gelegen buiten de bebouwde kom van Gorredijk (afbeelding 1.1 en 1.2). De omgeving van plangebied wordt met name gekenmerkt door intensief agrarisch gras- en akkerland. De agrarische percelen worden begrensd door sloten en kleinschalige landschapselementen zoals bomenlanen en elzensingels.

Afbeelding 1.1. Globale ligging van het plangebied in Gorredijk (rood omlijnd). (Bron achtergrond: ESRI)

Afbeelding 1.2. Globale ligging van het plangebied in Gorredijk (rood omlind). (Bron achtergrond: ESRI)

1.3 Structuur natuurwetgeving in Nederland

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, de bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wet natuurbescherming, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Dit betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen) en niet via de natuurwetgeving. Na de decentralisatie (2017) zijn enkele provincies andere namen gaan voeren voor de NNN. Provincie Fryslân gebruikt weer de voormalige naam Ecologische hoofdstructuur (EHS). Tevens kent de Provincie Fryslân beschermde Ganzenfoeragegebieden.

Decentralisatie

Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de provincies. Het Rijk behoudt echter het bevoegd gezag en de verantwoordelijkheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals bijvoorbeeld hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij en bijvoorbeeld activiteiten Koninklijk Huis.

Soortbescherming

In de Wet natuurbescherming is soortbescherming opgedeeld in categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het gaat om de volgende categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat alle provincies en het Rijk de voorheen geldende "Lijst met jaarrond beschermde nesten 2012" aanhouden en blijven hanteren in de Wet natuurbescherming. Bij voorliggende toetsing is ervan uitgegaan dat de lijst gehanteerd blijft en dat de nesten een jaarrond beschermde status houden. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1t/m4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal aangewezen vogelsoorten, indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Daarbij dient opgemerkt te worden dat een aantal vogelsoorten ook vallen onder artikel 3.5 en daarom niet verstoord mogen worden.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren en opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het project-voornemen een of enkele gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie.

1.4 Scope van de QuickScan

Deze QuickScan is opgesteld om de ecologische waarden van het plangebied te bepalen, en de, ten gevolge van de geplande bestemmingswijziging, eventuele strijdigheden met de Wet natuurbescherming (Wnb) in kaart te brengen, waaruit een advies zal volgen over hoe te handelen volgens deze wet.

In tegenstelling tot een Natuurtoets wordt bij een QuickScan niet ingegaan op raakvlakken met de gebiedsbescherming (Natura 2000, Natuur netwerk Nederland/Ecologische Hoofdstructuur en Weidevogelleefgebied/Ganzenfoerageergebied) en is de bureaustudie beperkt.

Een initiatiefnemer is, vanuit de natuurwetgeving, bij ruimtelijke ingrepen (maar ook maatregelen en activiteiten) verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming (Wnb).

De natuur is onvoorspelbaar. Het veldbezoek beschrijft een momentopname. Indien de periode tussen veldbezoek en de invoer van de geplande verandering in het bestemmingsbesluit meerdere jaren wordt, dient overwogen te worden een herhaald veldbezoek te laten uitvoeren, hetgeen mogelijk tot gevolg heeft dat de QuickScan wordt herzien.

1.5 Werkwijze

Bureaustudie

Voorafgaand aan het veldbezoek wordt de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten onderzocht door het raadplegen van online- en fysieke atlanten en databases, zoals bijvoorbeeld de NDFF. Het doel van de bureaustudie is het inschatten van de ligging van het projectgebied, de aanwezige habitattypes en de bekende beschermde soorten, alsmede het verkrijgen van inzicht in de kans dat beschermde soorten in een projectgebied aanwezig kunnen zijn.

Veldbezoek

Het veldbezoek is afgelegd door ecooloog Henri Zomer van JM ecologie op 6 augustus 2020. Het bezoek is uitgevoerd van 13:30 tot 14:30 uur, bij 28°C en 1 Bft, op een zonnige dag. Het doel van het veldbezoek is het inschatten van de aanwezige habitattypes en het verkrijgen van inzicht in het plangebied.

Maatregel(en) en effecten

De derde stap is de beschrijving van de geplande maatregel en de omstandigheden (planning, methode) waarin deze uitgevoerd gaat worden. Tezamen met het veldbezoek en de bureaustudie kunnen hieruit eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving opgespoord worden, en kunnen eventuele kennishiaten benoemd worden. Hieraan worden conclusies verbonden en hieruit zal duidelijkheid ontstaan over de eventuele noodzaak tot het nemen van vervolgstappen, met als doel de wijziging conform de huidige Wet natuurbescherming te laten plaatvinden.

2 Beschrijving locatie en ingreep

2.1 Locatie

Het plangebied bevindt zich ten zuiden van de Dwersfeart, te midden van agrarisch grasland. In de omgeving staan verspreide woonhuizen en boerderijen. Ten noorden van het plangebied is een klein, dicht begroeid bosperceel gelegen. Het plangebied zelf bestaat uit een buiten bedrijf geraakt boeren erf. Op het perceel staan een woonhuis, drie schuren en een mestlagune. Het woonhuis bestaat uit bakstenen muren met een schuin dak van dakpannen. Aan het woonhuis zit een grote rode schuur vast die in bouwvallige staat verkeerd. Veel dakpannen missen of liggen scheef. De twee andere schuren zijn nieuwer. De muren bestaan deels uit bakstenen, deels uit damwandplaten en het dak is bekleed met kunststof dakpannen die nog goed op elkaar aansluiten. Er staan enkele verspreid staande bomen en struiken op het terrein. Rondom wordt het perceel begrensd door een brede sloot aan de noord- en westkant en een smalle sloot aan de zuid- en oostkant.

Afbeelding 2.1. Overzicht plangebied (rood omlijnd). (Bronachtergrond: ESRI)

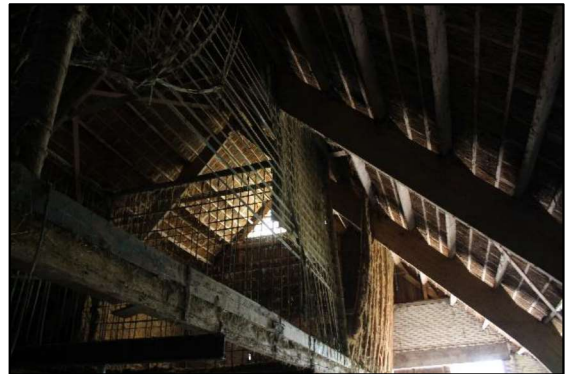
Afbeelding 2.2. Woonhuis.

Afbeelding 2.3. Grote vervallen schuur.

Afbeelding 2.4. Dak van vervallen schuur

Afbeelding 2.5. Binnenkant vervallen schuur.

Afbeelding 2.6. Nieuwere schuur met rood dak.

Afbeelding 2.7. Nieuwere schuur met zwart dak.

Afbeelding 2.8. Overzicht vanuit noordoosten.

Afbeelding 2.9. Sloot op perceelgrens.

2.2 Ingreep

De opdrachtgever is voornemens alle panden op het perceel te slopen om ruimte te maken voor twee nieuwbouwwoningen. De twee schuren met het rode dak zullen eerst worden gesloopt, waarna de nieuwbouw wordt gerealiseerd. Daarna zullen de bestaande woning, de schuur met het zwarte dak en de mestlagune worden gesloopt. Eventuele werkzaamheden aan de sloten rondom het plangebied worden niet getoetst binnen deze QuickScan.

3 Resultaten veldbezoek en bureaustudie (soortenbescherming)

Waargenomen soorten en verwachte soorten (op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreiding) worden samengenomen en hun gebruik van het plangebied wordt beschreven. Hierbij ligt de nadruk op beschermde soorten, maar er zullen ook algemene en lichter beschermde soorten betrokken worden indien waargenomen of van belang voor de ingreep.

3.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van 16 vogelsoorten zijn ook de nesten, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 1 t/m 4 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten zijn: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespindief en zwarte wouw.

Daarnaast zijn van 34 vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd als hier een zwaarwegende ecologische reden voor is. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 5 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten zijn: blauwe reiger, boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, bosuil, brilduiker, draaihals, eidereend, ekster, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, kleine vliegenvanger, koolmees, kortsnavelboomkruiper, oeverzwaluw, pimpelmees, raaf, ruigpootuil, spreeuw, tapuit, torenvalk, zeearend, zwarte kraai, zwarte mees, zwarte roodstaart en zwarte specht. Indien sprake is van een ecologisch zwaarwegende reden voor één of meerdere van deze soorten, dan worden deze hieronder behandeld onder 'Jaarrond beschermd'. Zo niet, dan worden deze soorten net als overige broedvogels behandeld onder 'Algemene broedvogels'.

Jaarrond beschermd

In de omgeving van het plangebied kunnen diverse soorten vogels met jaarrond beschermde nesten voorkomen. Tijdens het veldbezoek zijn de aanwezige bomen in een straal van 75 meter rondom het plangebied, de zogeheten verstoringszone, gecontroleerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde vogelnesten van vogels zoals buizerd, havik, roek en ransuil. Dergelijke nesten zijn niet aangetroffen.

Naast vogels met jaarrond beschermde nesten die in bomen nestelen, broeden er ook diverse soorten met jaarrond beschermde nesten in gebouwen. In de omgeving van het plangebied komen huismus, gierzwaluw en kerkuil voor. Huismussen zijn tevens aangetroffen tijdens het terreinbezoek en broeden waarschijnlijk onder de dakpannen van het woonhuis en de grote boerderij. Gierzwaluwen kunnen tevens onder dakpannen tot broeden komen, maar deze soort broedt vrijwel uitsluitend binnen de bebouwde kom van dorpen en steden. Vanwege de zeer open en landelijke omgeving van het projectgebied kan de aanwezigheid van gierzwaluwnesten uitgesloten worden. Ten slotte zijn sporen van een kerkuil aangetroffen tijdens het terreinbezoek in de grote schuur. Er is geen nest aangetroffen, de schuur wordt enkel gebruikt als slaapplaats door de kerkuil.

Van soorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest (categorie 5) kunnen soorten als boerenzwaluw, huiszwaluw en ekster mogelijk tot broeden komen in de bebouwing en bomen binnen het plangebied. Er zijn van deze soorten echter geen nesten aangetroffen en er is tevens geen sprake van een ecologisch zwaarwegende reden die jaarrond bescherming van deze soorten rechtvaardigt.

Algemene broedvogels

Binnen het plangebied kunnen diverse algemene vogelsoorten tot broeden komen. In bomen, struiken en ruigtes kunnen allerlei soorten zangvogels tot broeden komen, in en op de gebouwen soorten zoals kauw en spreeuw en langs de watergangen watervogels zoals wilde eend en meerkoet.

3.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle in Nederland voorkomende soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen een plangebied gebruiken als verblijfplaats, vaste vliegroute en/of foeragegebied.

Verblijfplaatsen kunnen uitgesplitst worden in vier categorieën, te weten kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven. Vleermuizen maken op verschillende manieren en in verschillende seizoenen gebruik van deze verblijfplaatsen. De eisen die vleermuizen stellen aan hun verblijfplaatsen zijn afhankelijk van de vleermuissoort en het gebruik van de verblijfplaats. Kraamverblijven worden in het voorjaar en de vroege zomer gebruikt door grote groepen drachtige vrouwtjes om hun jongen te baren en groot te brengen. Tegelijkertijd bevinden kleinere groepen mannetjes zich in de zomerverblijfplaatsen. Later in de zomer en in het najaar verplaatsen de mannetjes zich naar de paarverblijven, waaromheen ze een territorium bezetten en verdedigen tegen andere mannetjes. Binnen het territorium proberen de mannetjes langskomende vrouwtjes te lokken naar de paarverblijven, waar vervolgens de paring plaatsvindt. Het paarseizoen eindigt in de herfst, waarna de vleermuizen de winterverblijven opzoeken om te overwinteren. Sommige soorten migreren hiervoor over behoorlijke afstanden.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor dagelijkse verplaatsingen tussen verblijfplaats en foeragegebieden en in het geval van migrerende soorten, voor de jaarlijkse trek van en naar de winterverblijven. Meestal maken vleermuizen langdurig gebruik van vaste routes die ze onthouden. Daarbij worden lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijken en watergangen gebruikt als vliegrouteondersteuning. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiële) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Ten slotte kunnen vleermuizen een plangebied gebruiken als foeragegebied. De vleermuizen komen via vaste routes naar het foeragegebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op vliegende insecten. Net zoals vaste vliegroutes die veelvuldig gebruikt worden, maken vleermuizen ook gebruik van vaste foeragegebieden. Het ongeschikt maken van een foeragegebied door bijvoorbeeld het kappen of verlichten van bomen of het dempen van waterpartijen, kan tot gevolg hebben dat vleermuizen geen toegang meer hebben tot voldoende voedsel.

Verblijven

Er zijn binnen het plangebied geen bomen met holtes aanwezig, daarom ontbreken geschikte verblijven voor boombewonende vleermuissoorten. De woning en de grote schuur kunnen dienen als verblijfplaats voor verschillende soorten gebouwbewonende vleermuizen. Diverse openingen bieden toegang tot deze gebouwen. Mogelijk functioneren de woning en de grote schuur als kraam-, zomer- en/of paarverblijfplaats. De twee kleine schuren zijn minder geschikt vanwege de enkele muren die deels uit damwandplaten bestaan en de goed aansluitende, kunststof dakbedekking. De aanwezigheid van een kraamkolonie in deze gebouwen is uitgesloten, maar mogelijk maken enkele vleermuizen wel gebruik van deze gebouwen als zomer- of paarverblijfplaats.

Vliegroutes

De omgeving van het plangebied is vrij open en bevat weinig lijnvormige landschapselementen die kunnen dienen als vliegrouteondersteuning. De bredere sloten aan de noord- en westkant van het plangebied functioneren mogelijk wel als vliegrouteondersteuning van bijvoorbeeld de watervleermuis. Er is echter voldoende even geschikte alternatief aanwezig in de directe omgeving in de vorm van parallel lopende watergangen. Eventuele vliegroutes in en binnen de verstoringszone van het plangebied kunnen daarom niet als essentieel worden aangemerkt.

Foerageergebied

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen. Aangezien er in de directe omgeving van het plangebied voldoende even geschikt alternatief foerageergebied voorhanden is, wordt het foerageergebied binnen het plangebied niet als essentieel aangemerkt.

3.3 Overige zoogdieren

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de boommarter, das, eekhoorn, otter en waterspitsmuis. Binnen het plangebied ontbreekt geschikt habitat voor deze soorten. De boommarter, das en eekhoorn hebben meer bosachtig gebied nodig met voldoende beschutting en de otter en waterspitsmuis schone watergangen met een brede, dicht begroeide oeverzone. Diverse algemene zoogdiersoorten zoals steenmarter, kleine marterachtigen en diverse muizensoorten komen waarschijnlijk wel voor binnen het plangebied, maar voor deze soorten geldt een vrijstelling in de provincie Friesland.

3.4 Overige fauna

Overige beschermde diersoorten, zoals reptielen, amfibieën, vissen, insecten, kreeftachtigen en weekdieren kunnen op basis van het landelijke verspreidingspatroon en de habitatkarakteristieken van het plangebied uitgesloten worden. De sloten rondom het plangebied vormen mogelijk wel geschikt habitat voor de grote modderkruiper, poelkikker en heikikker, maar deze vallen buiten het plangebied en worden niet aangetast ten gevolge van de werkzaamheden.

3.5 Vaatplanten

De in Nederland beschermde vaatplanten stellen specifieke eisen aan hun groeiplaats, of komen slechts beperkt voor in Nederland. De meeste soorten groeien op voedselarme bodems en zijn niet te verwachten op stikstofrijke of bemeste bodems zoals landbouwgronden en de meeste wegbermen. Andere beschermde soorten groeien slechts in een specifieke biogeografische regio in Nederland, zoals in het rivierengebied of in het heuvelland van Zuid Limburg. Gezien de aanwezige habitats binnen het plangebied in combinatie met de bekende huidige verspreiding van beschermde plantensoorten, kan uitgesloten worden dat deze soorten aanwezig zijn binnen het plangebied.

3.6 Invasieve exoten

Binnen het plangebied is Japanse duizendknoop aangetroffen. In de watergangen rondom het plangebied is daarnaast grote waternavel aanwezig. Beide soorten horen van oorsprong niet thuis in de Nederlandse natuur en kunnen zich zeer sterk uitbreiden, waarbij ze een gevaar vormen voor de inheemse flora en fauna.

4 Effecten en gevolgen

4.1 Overzicht beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de geplande ingreep getoetst aan de aanwezige of verwachte beschermde soorten (zie hoofdstuk 3) binnen het plangebied, en de te verwachten risico's voor deze soorten, bij uitvoer van de geplande werkzaamheden. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die de vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

Voor soorten die niet genoemd worden vanuit de Vogelrichtlijn, Habitatrictlijn of Wnb artikel 3.10 geldt de algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zelfs bij negatieve effecten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Ditzelfde geldt voor soorten van Wnb artikel 3.10, waarvoor een Provinciale vrijstelling is uitgegeven. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht, maar ze worden hieronder, ondanks eventueel voorkomen en eventueel te verwachten negatieve effecten, niet meegenomen.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig
Jaarrond beschermde broedvogels	Huismus	3.1	Aanwezig
	Kerkuil	3.1	Aanwezig
Algemene broedvogels	Diverse algemene soorten	3.1	Mogelijk
Vleermuizen	Diverse soorten (kraam-, zomer- en/of paarverblijfplaats)	3.5	Mogelijk

Tabel 4.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor het effect van de maatregel bepaald moet worden.

4.2 Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna

Huismus en kerkuil

Er bevinden zich zeer waarschijnlijk nesten van huismus onder de dakpannen van het woonhuis en de grote schuur. Deze nestlocaties zijn jaarrond beschermd. Tevens gebruikt een kerkuil de grote schuur als slaappleats. Bij het slopen van het woonhuis en de grote schuur gaan deze (mogelijke) nestplaatsen en slaappleats verloren. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.1 en 5.2 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Algemene broedvogels

In het plangebied en binnen de verstoringzone hiervan kunnen meerdere algemene broedvogels tot broeden komen. Wanneer werkzaamheden in de buurt van in gebruik zijnde nesten worden uitgevoerd, heeft dit mogelijk een versturende werking op de broedende vogels. Alle vogelsoorten in Nederland zijn tijdens het broeden beschermd. Om die reden kunnen de plannen niet uitgevoerd worden zonder dat de in paragraaf 5.3 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Vleermuizen

Het woonhuis en de grote schuur functioneren mogelijk als kraam-, zomer- en/of paarverblijfplaats voor diverse gebouwbewonende vleermuissoorten. Daarnaast bevinden zich in de twee kleine schuren mogelijk zomer- en/of paarverblijven van vleermuizen. Wanneer de aanwezige gebouwen gesloopt worden, verdwijnen de mogelijk aanwezige vleermuisverblijfplaatsen. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming. De in paragraaf 5.4 genoemde vervolgstappen dienen daarom opgevolgd te worden.

5 Mitigerende maatregelen

In dit hoofdstuk worden de vervolgmaatregelen beschreven voor de soorten waarvan in hoofdstuk 4 is bepaald dat deze mogelijk een effect bemerken van de geplande ingreep. Deze vervolgmaatregel kan bestaan uit het uitvoeren van nader onderzoek om de aanwezigheid te bevestigen of uit te sluiten. Maar de vervolgmaatregel kan ook aangeven dat er een aanvraag voor een ontheffing op de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming benodigd is. Er kan ook een lijst met mitigerende maatregelen staan aangegeven, waarbij de ingreep uitgevoerd kan worden zonder een ontheffing. Indien de ingreep zonder enig nader onderzoek, mitigatie of ontheffingsaanvraag uitgevoerd kan worden, wordt dat in dit hoofdstuk vermeld.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig	Vervolgactie
Jaarrond beschermde broedvogels	Huismus	3.1	Ja	Nader onderzoek
	Kerkuil	3.1	Mogelijk	Mitigatie
Vleermuizen	Diverse soorten (kraam, zomer- en/of paarverblijfplaats)	3.5	Mogelijk	Nader onderzoek

Tabel 5.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor een vervolgactie benodigd is.

5.1 Huismus

Tijdens de sloop van het dak zullen mogelijk beschermde nesten van huismussen verloren gaan. Er dient eerst nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van huismusnesten. Dit onderzoek bestaat uit twee controles van een uur tussen 1 april en 20 juni, met een tijd van tenminste 10 dagen tussen de bezoeken. Indien uit dit onderzoek blijkt dat geen huismusnesten aanwezig zijn, dan zijn er geen belemmeringen meer vanuit de Wet natuurbescherming ten aanzien van jaarrond beschermde nesten van de huismus. Indien echter wel nesten aanwezig blijken te zijn, dan moet er een ontheffing aangevraagd te worden bij de Provincie Fryslân. Deze ontheffing kan verkregen worden door het aanbieden van voldoende alternatieve nestgelegenheden in de vorm van nestkasten.

5.2 Kerkuil

In de grote schuur bevindt zich een slaapplek van de kerkuil. Het verwijderen van vaste rust- en verblijfplaatsen van deze jaarrond beschermde soort is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming. Geadviseerd wordt om in overleg met de kerkuilenwerkgroep Friesland te zoeken naar een passende oplossing. Indien deze werkgroep akkoord gaat met een goede oplossing, dan is het niet nodig om een ontheffing aan te vragen.

5.3 Algemene broedvogels

Algemene broedvogels

Alle inheemse broedvogels zijn tijdens het broeden wettelijk beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Als er ten tijde van de beoogde start van de werkzaamheden vogels in of binnen de verstoringszone van het plangebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden totdat de jongen zijn uitgevlogen. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Het verdient daarom de aanbeveling om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

Indien de werkzaamheden starten aan het begin van het broedseizoen:

Broedgevallen binnen het plan- en verstoringsgebied van de werkzaamheden moeten voorkomen worden. Het ongeschikt maken kan preventief gedaan worden door ruim voor het vogelbroedseizoen het gebied te ontdoen van geschikte nestgelegenheden. Dit kan op verschillende manieren.

- Door het plaatsen van (fluit)linten in grasland kunnen weidevogels en grondbroeders buiten het plangebied gehouden worden;
- Door het van tevoren kappen van bomen en struiken binnen het plangebied is er geen nestgelegenheid meer voor verschillende soorten zangvogels zoals merel, houtduif, en zwartkop;
- Door het goed afdichten van invliegmogelijkheden in gebouwen kan voorkomen worden dat soorten als boerenzwaluw en spreeuw tot broeden komen in gebouwen;
- Door het kort maaien en kort houden van de oevervegetatie (waaronder bijvoorbeeld rietkragen maar ook pitruspollen) is er geen nestgelegenheid voor watervogels zoals meerkoet, waterhoen en wilde eend.

Indien de werkzaamheden starten te midden van het broedseizoen:

- Het plan- en verstoringsgebied dient eerst door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedvogels;
- Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plan- of verstoringsgebied, worden door de ter zake kundige ecooloog specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt (een deel van) het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot alle nesten, vanuit eigen beweging van de vogels, niet meer in gebruik zijn.

5.4 Vleermuizen

De bebouwing binnen het plangebied functioneert mogelijk als kraam-, zomer en of paarverblijfplaats voor diverse gebouwbewonende vleermuissoorten. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn beschermd en het verwijderen van de bebouwing is daarom in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming. Er dient daarom nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen.

Het nader onderzoek bestaat uit een avond en een ochtendronde tussen 15 mei en 15 juli met een tussenpose van minstens 30 dagen en twee nachtbezoeken tussen 15 augustus en 1 oktober met een tussenpose van ten minste 20 dagen tussen de bezoeken. Indien bij de eerste twee bezoeken veel activiteit van laatvliegers wordt waargenomen, dan dient een tweede avondbezoek uitgevoerd te worden voor deze soort. Indien uit dit onderzoek blijkt dat geen vleermuisverblijven aanwezig zijn, dan zijn er geen belemmeringen meer vanuit de Wet natuurbescherming ten aanzien van de bescherming van vleermuizen. Indien echter wel verblijven aanwezig blijken te zijn, dan moet er een ontheffing aangevraagd te worden bij de Provincie Fryslân. Deze ontheffing kan verkregen worden door het aanbieden van voldoende alternatieve verblijfplaatsen die een overeenkomstige functie kunnen vervullen als de gevonden verblijven.

5.5 Invasieve exoten

Tijdens het veldbezoek zijn Japanse duizendknoop en grote waternavel aangetroffen in en om het plangebied. Aangeraden wordt om ingrepen op locaties met deze soorten zeer zorgvuldig en onder begeleiding van een ter zake kundige uit te voeren. Grond met sporen van deze planten dient niet naar elders verplaatst te worden maar afgevoerd te worden naar een erkende verwerker.

6 Conclusie

De opdrachtgever is voornemens vier bestaande gebouwen aan de Dwersfeart 23 te Gorredijk te amoveren om ruimte te maken voor een tweetal nieuwbouwwoningen. JM ecologie heeft een QuickScan uitgevoerd om de effecten te toetsen op mogelijke aanwezige soorten of verblijfplaatsen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Uit deze QuickScan blijkt dat er mogelijk huismusnesten en vleermuisverblijven aanwezig zijn en met zekerheid een slaapplaats van een kerkuil in de aanwezige bebouwing. Naar huismusnesten en vleermuisverblijfplaatsen dient nader onderzoek gedaan te worden. Voor de slaapplaats van de kerkuil dient een oplossing gezocht te worden met de kerkuilenwerkgroep Friesland.

Vanwege de aanwezigheid van twee invasieve plantensoorten op het terrein wordt aangeraden om ingrepen op deze locaties met grote zorgvuldigheid en onder begeleiding van een ter zake kundige uit te voeren.

Geraadpleegde bronnen

- Nationale Database Flora- en Fauna (NDFF), geraadpleegd op 14 augustus 2020.
- BIJ12, 2017. Kennisdocumenten 2017
- Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2017. Vleermuisprotocol 2017.
- Netwerk Groene Bureaus, 2017. Soortinventarisatieprotocollen

www.vogelbescherming.nl

www.sovon.nl

www.zoogdiervereniging.nl